

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Makó, Kazinczy-u. 3.

Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Fontosabb alkalommal hétfőn reggel is.

M A K Ó I FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva

Félévre . . . . 3 K 50 f.
Egy óra . . . . — K 60 f.

Vidékre postán küldve:

Félévre . . . . 7 K — f.
Egy óra . . . . 1 K 20 f.

Hirdetések díjszabás szerint.

Főmunkatárs telefon száma 63.	Főmunkatárs: Dr. KISS PÁL.	Felelős szerkesztő: ESPERSIT JÁNOS.	Szerkesztőség és kiadóhivatal telefon száma 110.
-------------------------------	-------------------------------	--	---

Tizenkét évre

megszabadul a társadalom attól a szomorú, szennyeslelkű némbertől, a kit Haverda Máriának, meg Micinek, meg rövidesen a szép Mariskának hívnak. Szép és megnyugtató, rendkívül fölényes és mindefelett igazságos a budapesti esküdtek ítélete. Jóllehet ez a tárgyalás sem hozott pozitív, tárgyi bizonyítékot arra, hogy valóban Haverda Mária bujtotta föl a gyöngye jellemű Jánosyt, mégis lehetetlen volt világosan nem látni, hogy az ördögi komédia magvát ez az asszony vetette el.

Mikor ez a nő, a ki halálosan pénzéhes és élvezet-szomjas volt, Jánossyval találkozott, rögtön láthatta, hogy ilyen elasztikus emberrel még nem volt dolga. Rögtön tudhatta, hogy ennek a szerelme határtalan és csókjaiért hálából akár gyilkol is. A szegény zavart eszű, exaltált lelkű, nemi rab-ságban szenvedő emberrel könnyű volt elbánni. Öleléssel, csókkal, szerelemmel, majd pénzzel vesztegette meg.

Felbujtotta sóhajaival, felbőszítette könnyeivel, az ő fogalmai szerint való uri élet halálos szomjuhozásával, a mit egy percre sem felejtett Jánossyval, a ki szintén szerette a jó életet és azt az uraskodást, a melynek koronája egy abbáziai nyaralás. Na, de ez az egész felhaborító komédia immár eltűnt, vége van, nem érdemes rá, hogy lélektanával pepecseljünk.

Nem akarunk itt mást, mint az esküdteknek tapsolni, a kik nem hagyták magukat megteveszteni Haverda Mária lábelé-omló modorától, térdet hajtó udvariasságától, sem Jánossy beteg szószaporaságától, ál-

urimodoráról, sem a hideg és konok Vojtha rideg brigantizmusától. Az utóbbi időben erősen megrongált tekintélyű esküdtszéki intézménynek nagyon elkel ez az igazságos ítelet.

A szenny-tengernek, a melynek Haverda-ügy a neve, csak egy sajnálatraméltó szegény kis áldozata van, egy kis fiucska, a kinek lelkéről és ruhájáról csak a legistenibb jó-ság és legföldöntulibb nemes-ség, a legégittebb szeretet tisztogathatja csak le azt a sarat, a mi az anyjának lelkéről ő reá, szegénykére is menthetetlenül ráfröcscent.

Az alispán jelentése

Csanádvármegye a múlt hóban

— Lapunk tudósítójától —

Makó, október 12.

Csanádvármegye közállapotában, közigazgatási életében az elmúlt hóban nagyobb fontosságú esemény nem történt. Erről tanuskodik *Hervay Istvánnak* az a jelentése, melyet Csanádvármegye közigazgatási bizottsági ülésén terjesztett elő.

Az alispán jelentése azonban ugy közigazgatási szempontról hű tükrét adja a vármegye elmúlt havi életének, azért az alispán havi jelentéséből az alábbi részleteket emeljük ki:

A munkások keresete

Az elmúlt hóban a vármegye *munkás lakossága* az őszi termények betakarításával volt elfoglalva, még pedig oly nagy mértékben, hogy a munkások napi bérei a rendes napi béreknél jóval magasabbak voltak s így minden telé bő keresethez jutottak. Ugy a kukorica, valamint mindazon termények, a melyeknek betartása az őszi időre esik, az egész vármegye területén csaknem mindenütt kielégítőnek volt mondható, sőt a kukorica termés a legtöbb vidéken bőséges is volt. A lakosság körében az elmúlt hóban sehol semmi féle szociális mozgalom észlelhető nem volt.

Védekezés a kolera ellen

A hatóságok és községi előljáróságok tevékenységét az elmúlt hóban a legnagyobb mértékben igénybe vették a közegészségi intézkedések. Az ország egyes vidékein mutatózó ázsiai kolera járvány hírére az alispán a vármegye összes közigazgatási hatóságaihoz a legszigorubb és legrészletesebb rendelkezéseket adta ki és foganatosította mindazon óvintézkedéseket, a melyek a járvány elterjedésére akadályozólag hatnak. Az előljáróságok ez irány-bani tevékenységét első sorban a járási hatóságok által majd a vármegyei főorvos által vizsgálhatta felül, sőt sok községben maga személyesen is felülvizsgálta. A vizsgálatokból arról győződött meg, hogy a legtöbb községben az előljáróságok az óvintézkedéseket a legtöbb jóakarattal és buzgalommal igyekeznek végrehajtani, azonban igen sokszor törekvéseik, eszközeik s különösen anyagi erejük fogyatékossága miatt nem képesek keüő eredményt elérni.

A járvány kórházak

Különösen feltűnő ez a hiányosság a községek által létesített járvány kórházaknál, a melyekről a községek tartoznak gondoskodni. A községek ezen rendelkezésnek tényleg eleget is tesznek, azonban az egész vármegye területén egy sem felel meg teljesen azon célnak, a melyet hivatva volna szolgálni, hogy ezen hiány gyökeresen orvosoltassék, és hogy az egész vármegye területén mielőbb megfelelő állandó jellegű járványkórházak létesüljenek, az alispán a saját hatáskörében a leg-erélyesebb intézkedéseket fogja tenni.

Makóváros és a kolera

Különös gondot fordított az alispán arra, hogy a községekből a fertőzésre alkalmas szemét és hulladék kihordassék. Ez irányba tett intézkedései a községekben eléggé eredményesek is voltak, *Makó városában azonban még mindig sok kívánni való maradt fenn, de a hatóság sem jár el oly odaadó buzgalommal*, mint a milyent az ügy fontossága megkívánna. Különösen kívánatos volna Makón a heti piacok rendezése, mivel e téren oly közegészségeliens állapotok vannak, hogy mielőbbi megszüntetése feltétlenül szükséges.

Községi ügyek

Az alispán az elmúlt hóban megvizsgálta a központi és nagylaki járási főszolgabroságok ügykezelését, valamint Apátfalva, Magyarcsanád, Füldeák, Pöspöktele, Nagylak, Sajtény és Kövegy községek ügymenetét. A vizsgálat eredménye általában kielégítő volt. A tapasztalt kisebbfokú hiányok megszüntetése végett mindenütt rendeletileg intézkedett az alispán. A megejtett községi vizsgálatok alalmával személyesen megtekintett minden munkásházat is és kihallgatta az egyes tulajdonosokat és ismételve meggyőződött a házak hasznosságáról, minek folytán a törvényhatósághoz előterjesztést tett újabb házak építése iránt. Ez alkalommal kiterjeszkedett azon hiányokra is, a melyek a házak építésénél előfordultak, azonban ilyen hiányok csak elvétve fordultak elő s csekély munkával helyrehozhatók.

A munkásházak ügye

A közigazgatási bizottság üléséből

— Lapunk tudósítójától —

Makó, okt. 12.

Már a múlt havi közigazgatási bizottsági ülés alkalmából megemlékeztünk arról, hogy némelyik vállalkozó a munkásházak építésénél nem felelt meg a vállalati feltételeknek és ennek következtében a munkásházak egyes községekben nemcsak hogy nem felelnek meg a követelményeknek, hanem egyenesen lakhatatlanok.

A vármegye alispánja a közigazgatási bizottsághoz intézett havi jelentésében is szóvá tette a munkásházak ügyét, így a közigazgatási bizottság *Justh Gyula* felszólalása folytán mai ülésében ismételtén foglalkozott a munkásházak ügyével és elrendelte azoknak kijavítását.

Justh Gyula: A munkásházak ellen általánosságban nem lehet kifogást tenni, mert hisz olyan szociális és humanus célt szolgálnak, amely mindenek fölött áll. Ő különben sem ismeri mindenütt a munkásházakat, csak azt a tízenegyet, amely Tornyán épült, a melyek falai annyira rossz anyagból verettek, hogy azok már most lakhatatlanok, mert faluk omlik. Ezen munkáshá-

Ajálja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan, a modern kor igényeinek megfelelően berendezett üzletét o

Fővárosi elsőrangú cégeknél több éven át mint

BIRÓ JÁNOS férfi szabó **Makó**

Dessewffy tér 4. szám alatt. Tökey féle-ház.

mely elég garanciát nyújt arra, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítem.

Nagy választék hazai és külföldi szövetekben.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Mindennemű öltönyök a legújabb divat szerint, izléses kivitelben, legjutányosabb árban készíttetnek.

Elsőrendű munkások felvételnek.

zaknak rendbe hozása még kell, hogy a tél előtt megtörténjen és pedig akként, hogy a vert falak vályoggal rakassanak alá. Ajánlatosnak tartaná, hogy jövőben a vállalkozók tulkapásának korlátozása végett az átvételnél a vármegye alispánja nagyobb szigorral járja el, mert megtörténhetik, hogy a munkásházak, melyek több, mint egy millió korona költséggel épültek, igen nagy terhet fognak a vármegyére rónni, ha azokat lakhatatlanság miatt a lakók kénytelenek lesznek elhagyni.

Hervay István: Tudatában van annak, hogy egyes helyeken a vállalkozók nem feleltek meg ama feltételeknek, melyeket a munkásházak építésénél magukra nézve kötelezőnek elismertek. Az iránt is megnyugtathatja a bizottságot, hogy a helytelenül épített munkásházak falai mindenütt vályoggal fognak alára-katni.

Geller Béla: Szeretné, ha a munkásházakat egy bizottság vizsgálná felül, mielőtt a javítások eszközölnétek.

Justh Gyula: A bizottság kiküldése szerint csak hátráltatná az ügyet, azért ismételt indítványozza, hogy a rossz anyagból vert falak mielőbb vályoggal rakassanak alá.

A bizottság Justh Gyula indítványát egyhangulag elfogadta.

A kanyaró meg a hatóság

Közigazgatási gyorsaság

Lapunk tudósítójától.

Makó, okt. 12.

A kanyaró betegség, a gyermekeknek ez a veszedelmes pusztító réme rohamosan terjed városunkban. Az iskolákat egymás után kell bezáratni a miatt, mert az iskolába járó gyermekek közt is fellépett ez a járvány.

Elég nagy baj az iskolák bezárására, de még mindig kisebb annál, mint ha az illető iskolába járó gyermekek közt korlátlanul elterjed ez a sok esetben halált hozó vérsz. Vagyis inkább az iskolát kell bezárni, mint hogy a gyermekek elpusztuljanak. Mert ha bezárják, megmenekülhetnek a haláltól a gyermekek s így az iskola is, csak iskola marad. De ha nem zárják be idejében azt az iskolát, a hol a járvány terjedése miatt arra szükség van, elpusztulhatnak a gyermekek s akkor iskolára se lesz tovább szükség.

Mindezt azonban a mi pedig nagyon is kézenfekvő, nem igen gondolja így el az a hatóság, mely ólomlábakkal intézi az iskolák ügyét s ezekben a gyermekek sorsát. Erre eleven példa az, hogy az újavárosi Lélek Gáspár-féle iskolára már e hó 4-ikén jelentette a városi főorvos, hogy az ide járó gyermekek közt járványszerűen fellépett a kanyaró betegség.

A jelentés folytán a város polgármestere sürgős fölterjesztést tett az alispáni hivatalnak ezen iskola sürgős bezáratása iránt. Ma már 12-ike mult el és az alispáni hivatal intézkedése máig sem érkezett meg azokhoz, a kik a bezáratást foganatosítanák. A járvány meg gyermekről-gyermekre ragadhat, terjedhet tovább ott az iskolában, néhány gyermek el is pusztulhat, mert a tanítót talán meg is büntetnék, ha a magas rendet megérkezte előtt a saját feje és lelke szerint haza merné bocsátni növendékeit s ezzel megmenete-

né azokat attól, hogy a ragadós betegségbe essenek s esetleg elpusztuljanak.

De hát hiába a gyorsaság, még mindig boszorkányság a — közigazgatásban.

NAPI HIREK

Az ős

Ostoba babona titkos konvenciája, hogy nem szabad irni őszi hervadásról, a napsugár temetéséről, mikor az ős szomorú poézise olyan fájdalmasan megható.

Csillagos őszi ég alatt, a kávéházi ragyogás és muzsika fölött magasan, méltóságosan vadludak vándorcsapata huz át az éjszakában. Az alvó és mulató város házai fölött bánatos kereplő hangja zendül, az áthuzó vadludak gágogásának.

Furcsa és fájdalmas ez az őszi sóhaj, a melyet szabad mezők, távoli tájak küldenek a város felé október havában. Hiába huzza vigan a cigány, hiába hangos a város kedve, hiába száll a zsongó idegben az esti láz, akit az utcán ér a vadludak monoton, éles és lassan elhaló éneke, az egy percre öszszébb vonja a kabátot és szomorú lesz ettől a levegő-égbeli különös muzsikától.

Az ős kereplője szólal meg a magasban, a hideg és gyémánt csillagok alatt, a városba izenve. Az emberben ősi nomád ösztönök költögetnek különös vágyakat. Kőbortönök között, csinált virágokból, kasirozott érzésektől körülveve, megáll egy percre a város embere és nosztalgiait érez a szabadság után. Itt az ős, a köd, a sár, az egész város szürkeség és bánat és mi itt maradtunk a ködben és sárban, ködös gondok, sáros gondolatok zavaros tömkelegében.

Vándor daruk V betűje. nomád vadludak hívó éneke, mi nem követhetünk. Igazi magány és igazi szabadság nincs a nagy világban. Vajjon a szüz természet ölen van-e még? Vagy volt-e egyáltalában?

Rousseu álma, úgy érezzük ezt mi, új század fáradt gyermekei, valóban csak álom. A természet mostoha, a civilizáció kegyetlen. Az arany kor a mesékben él, az emberi haladás ideálja a földön el nem érhető. Minden vágyunk oly messze száll, mint az őszi csillagok alatt tovahuzódó vándorok utja.

És mi fájó könnyel bámulunk utánuk.

Személyi hírek. Justh Gyula Makóváros országgyűlési képviselője, Vertán Etele a battonyai kerületé és Návay Lajos dr. Temesvár város országgyűlési képviselője ma délelőtt Makón időztek és részt vettek a vármegye közigazgatási bizottsági ülésén.

Meghívó.

A makói függetlenség és 48-as párt azon tagjait, a kik a Makó városi I. és IV. alkerületekben a megbízottsági tagságra választói jogosultsággal bírnak, felkérem, hogy a folyó hó 16-án, vasárnap délután 3 órakor, a függetlenség és 48-as III-ik olvasó körben (Postaház udvarán) tartandó értekezleten teljes számmal legyenek szívesek megjelenni. Az értekezlet tárgya: Megyei bizottsági tagok jelölése az I és IV-ik alkerületekbe. Lakatos Pál elnök.

Hitelesítő közgyűlés. A városnak hétfőn tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyvet ma délelőtt hitelesítették néhány képviselő jelenlétében Galambos Ignác dr. polgármester elnöke alatt.

Vizsgálat a téglagyárnál. Ma délelőtt Gera Sámuel főjegyző, Hajdu János városi főszámvevővel előbb megvizsgálta a téglagyár külső ügykezelését, majd pedig a pénztárat. Mindkét vizsgálatnál megfelelő rendet találtak.

A hirlaptudósítás monopolizálása. Mióta Galambos Ignác dr. foglalta el Makóváros polgármesteri székét, a hirlapírók azt tapasztalják, hogy a híreket nem szolgáltatják ki és a hirlapírást nem támogatják úgy, mint az régebben volt. Galambos Ignác mindjárt működése kezdetén kizárta az újságírókat és a tanács egyik tagját bizta meg a hirlapírással. Ehez volt némi joga a polgármesternek, de akkor szigorúan utasítani kellett volna a hirlapírást megbizott tanácsost, hogy a hirlapíróknak mindent kiszolgáltasson, mi kiszolgáltatható, hogy abból az újságírók szabadon választhassák feldolgozásra alkalmas anyagait. Ez nem történt meg később a polgármester hozzájárult ahhoz, hogy egyik újság író, mert élesekben irt, zárják ki a városi székhelyéből. Ez mind annak igazolására szolgál, hogy a polgármester nem veszi szívesen, ha a hirlapok tárgyalják a város ügyeit. Pedig ez nemcsak joga, de kötelessége is a hirlapírásnak. Hiszen a sajtó tájékoztatja a közönséget a városi ügyek állásáról és ennek utjába, a szabadsajtó idejében, még a polgármester sem állhat. Utóbb a polgármester Gorcsa Péter városi tanácsjegyzőt bizta meg az összes közügyekről szóló hírek szolgáltatásával. Igen, de az új működési kör a tanácsjegyzőre is terhes és ha ideje megegyedi, ad kellő felvilágosítást az újságíróknak, ha pedig nem felelhetett meg a tanácsjegyző elfoglaltságánál fogva a hirlapírást igényeinek, akkor a lapok nagyon fogyatékos tudósítást közölhetnek. Ujabbán a tanácsjegyző egyik helybeli újság kötelekében áll. Ezóta még rosszabb a hirlapírást. Mi nem mondjuk azt, hogy a tanácsjegyző monopolizálja a hirlapírást az általa képviselt lap számára, de azt állítjuk, hogy ha már a polgármester egy kézben akarja koncentrálni a hirlapírást, adja azt olyan embernek, ki nincs sehol érdekelve. Vagy engedje meg, hogy az újságírók maguk szedjék össze, mint reggen, a híreket a referenseknél. Ha azonban a polgármester ezek után is vonakodnék a tájékoztatóbb hirlap támogatásától, keresni fogjuk a módját annak, hogy a hirlapírást semmiféle módon ne korlátoztassék munkájában. Hiszen Magyarország jogállam, hol szabadsajtó is van. Ebben az országban a polgármester nem korlátozhatja a sajtót működésében.

A hosszú nap. Az izraelitáknak legnagyobb ünnepe: a hosszú nap ma este vette kezdetét, mikor az izraeliták egy teljes napon át nem esznek és ájtatos imák között a templomban töltik idejüket. A nagy ünnep alkalmából Kecskeméti Ármán dr. főrabbi mondja holnap, csütörtökön a szent beszédet. Ezt megelőzi az a gyászisteni tisztelet, melyet holnap délelőtt 11 órakor a holtak lelki üdvéért tartanak a makói izraelita templomban.

Az idei népszámlálás. A budapesti központi statisztikai hivatal

vezetősége leiratában arra kéri városunk tanácsát, hogy minél hamarabb fejezze be a népszámlálás előkészítő munkálatait, hogy a népszámlálási biztosok és felügyelők kioktatására kiküldöttje lejöhessen városunkba.

A város fertőtlenítői. Makóváros tanácsa egyik határozatával utasította Pákh Kálmán gazdasági szaktanácsost, hogy a város hónapszámosai közül néhányat oktasson ki a városi orvos segítségével a fertőtlenítésre s arról tegyen jelentést a városi tanácsnál. A szaktanácsos a megbízatásnak eleget tett és ma jelentette a tanácsnak, hogy fertőtlenítőket kiképeztettek: Bagaméri Antal, Füredi Lajos, Sánta Imre és Kurusa Mihály hónapszámosok.

Beszűntetett sertéspiac. Már évek óta úgy van, hogy a heti sertésvásárt minden három hónapban a polgármesteri hivatal kérelme alapján a miniszter engedélyezni szokta. Most azonban nem jött le a miniszternek az engedélye, így a vármegye alispánja a heti állatvásárokat mindaddig az ideig beszüntette, míg a miniszter engedélye leérkezik.

Villanyvilágítási mizéria. Mai számunkban már a szerkesztői ezeket rovatában megjelentük egyik adófizetőnek, hogy nem tudjuk okát adni annak, hogy miért nem égnek egyes utcákon a villanylámpák. Most némileg megnyugtathatjuk az illető érdeklődőt, mert a makói villanyvilágítási társaság jóvoltából mindig ott van a villanyvilágítási zavar, hol a legtöbb ember gyűlt össze. Ma este az izraeliták tartották legnagyobb ünnepüket. A templom fényesen volt világítva. Egyszer a legnagyobb ájtatosság közben a női karzaton kialudt minden villanylámpa. Koromsötét lett a női karzat, hol több, mint 400 nő végezte volna ájtatosságát. És szerelő!? Az nem volt sehol! Ugy eltűnt mind, mint Vitális. Csak egyik másik urnó higgadtságának köszönhető, hogy a sötétben maradt asszonyok eltávozásakor a kisebb pánikon kívül nagyobb baj nem történt.

Kitűntetett iparosok. Az ipartestület május hó folyamán néhány ifju, törekvő agyagiparost terjesztett fel a kereskedelmi miniszterhez, hogy azoknak továbbképzését államsegéllyel tegye lehetővé. A kereskedelmi miniszter helyt adott az ipartestület fölterjesztésének és ma arról értesítette az ipartestület elnökét, hogy Kiss Sándor Kállay János és Biró Sándor makói agyagiparos segédek felvették az ungvári szakipar iskolának november 6-tól március végéig terjedő tanfolyamára ingyen lakás mellett és részökre 200—200 korona segélypénzt utalványozott ki.

A dohánytermés veszedelme. Általános a panasz a csanádvarmegyei dohánytermelők között, hogy az idei dohánytermést az ugynevezett vajfű tette tönkre. Ezért Vertán Etele a mai közigazgatási bizottsági ülésnél indítványt terjesztett elő, hogy a bizottság irjon fel a földmivelési miniszterhez egy szaktanár kiküldése iránt, ki a dohánytermelőkkel a tél folyamán a vajfű ellen való védekezésre kioktassa. Vertán indítványát a bizottság elfogadta.

Lökötő. Az elmúlt éjjel Varga Sándor szentesi gazdálkodótól ismeretlen tettes ellopott egy lovat. A tettest a szentesi rendőrhatalóság megkeresésére Makón is nyomozták.

— Országos vásárok. E hó folyamán a következő közeli községekben tartanak országos vásárok, úgymint Füzesgyarmaton okt. 22 és 23 án Adán 23 án.

— Tűz a városházán. Ma délelőtt a városházán a hajduk szobájában tűz ütött ki. Egy eldobott gyufaszál következtében kigyuladtak a szekrény mellett levő papírok és nagy lánggal kezdtek égni, mit azonban csakhamar elnyomtak.

— Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek. Papp Ferencz Beleznai Rozáliával. Elhaltak. Rikács Mária 2 hónapos, Kiss András 19 hónapos korában.

Ítélet után

A Haverda-pör befejezése

Már hajnalodott, amikor tegnap a bíróság kihirdette a szenzációs bünpörben az ítéletet.

Nagy csöndben, a szívek dobbanását is hallani lehetett, kezdte az elnök:

— Ö felsége a király nevében...

És sorjában mondta:

Jánosy Aladárt a 91. szakasz alkalmazásával tíz évi fegyházra és

Haverda Máriát a 92. szakasz alkalmazásával tizenkét évi fegyházra és

Vojtha Antal nyolc évi fegyházra ítélte az esküdtbíró és valamennyit tíz évi hivatalvesztésre. A vádlottak mindegyikénél egy-egy évet az elszenvedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett a bíróság.

Az ítélet megokolása szerint súlyosító körülménynek vette a bíróság mid a három vádlottnál, hogy tettüket anyagi haszon reményében és nagy körültekintéssel követték el és a társadalom műveltebb rétegéhez tartoznak. Jánosynál enyhítő körülménynek vette, hogy cselekedetét Haverda Mária befolyása alatt követte el s hogy azt töredelmesen beismerte. Haverda Máriánál enyhítő körülménynek vette büntetlen előéletét és az anyja részéről vele szemben tanúsított rideg magatartását és hogy e miatt szorult anyagi helyzetben követte el. Vojthánál súlyosító körülménynek vette, hogy nagybátyjának feleségével szemben követte el tettét.

Előbb a verdikt jött és azt az elnök ajkáról állva hallgatták a vádlottak végig. Apatikusán, lehorgasztott fejjel. A gyilkosságban nem ítélték el Jánosy Aladárt és a gyilkosságban való bűnrészességben nem látták fölbujtónak a másik két vádlottat. Kötél és életfogytiglani fegyház már ki volt zárva. A védők látható meghiúsultsággal kérték a törvényt alkalmazó bíróságot, hogy vegyenek a büntetés kiszabásánál minden lehető enyhítő körülményt figyelembe. Jánosy gyöngeségét, Haverda sivár állapotát és Vojtha büntetlenségét.

Nagy Gyógyszertár a „Mégváltóhoz.”
Aradi-utca.

(Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

Egy havi közigazgatás A közigazgatási bizottság ülése

— Lapunk tudósítójától —

Makó, okt. 12.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg Jakabffy István főispán elnöklésével rendes havi ülését.

A bizottság ülésén jelen voltak: Hervay István alispán, Dózsa Sámuel dr. megyei tisztifőügyész, Gellér Béla államépítészeti főmérnök, Polyánszky László kir. tanfelügyelő, Istók Barnabás dr. megyei főorvos, Stuller József kir. pénzügyigazgató, Szapár József dr. kir. ügyész, Háász Sándor dr. árvászéki elnök, szakelőadók, továbbá Justh Gyula, Nagy Lajos, Vertán Etele, Nagy Károly, Lukács József és Schaller József bizottsági tagok.

A bizottságnak ülése, melyet Jakabffy István főispán délelőtt 9 órakor nyitott meg, minden vita nélkül folyt le. Az előadók szokásos havi jelentéseit egyszerűen tudomásul vették. Legérdekesebb volt ezek közül az alispán havi jelentése, melylyel lapunk más helyén s ugyanennek kapcsán a munkaházak ügyével szintén más helyen számolunk be. A többi jelentésekről az alábbi tudósítást közöljük.

Stuller József pénzügyigazgató mindjárt az alispán havi jelentése után terjesztette be referációját. A jelentés szerint a különféle adónemek szabályszerűen folytak be, de az adóbeszolgáltatás nem érte még el azt a magaslatot, melyen a múlt év ugyanezen időszakában állott. Ennek okát a pénzügyigazgató abban látja, hogy a földművelő nép még nem értékesíthette eléggé terményét.

Polyánszky László kir. tanfelügyelő jelentette, hogy az iskoláztatás a vármegyének csaknem összes községében szabályszerűen megkezdődött és ugyancsak most ért véget a tanítótelek közeleírása is, mely szerint az iskola mulasztók száma ez évben jóval kevesebb, mint az előző években volt.

Istók Barnabás dr.: A vármegyei főorvos az elmúlt hó egészségügyi állapotát kielégítőnek jelentette, habár egyes helyeken a kanyaró és vörheny járványszerűleg léptek fel és néhol a difteritisz szórványosan. E betegségek azonban jelentkezősükben nem erős jellegűek. Mindannak dacára a hatóság úgy e betegségek korlátozására, nemkülönben a kolera járvány megállítására a legkörülményesebb óvintézkedéseket fogantatosította.

Gellér Béla államépítészeti főmérnök a megyei törvényhatósági közutak állapotáról tett jelentést, mely szerint az utak fedéséhez szükséges kavicsanyag, valamint zuzott kő nagyobbára a helyszínére hordatott és rövid idő múlva az utak fedésére használtatik.

Ezután a vármegyei főügyész, az árvászéki elnök és a kir. ügyész terjesztették be rövid havi jelentéseiket, mire a bizottsági ülés véget ért.

SZÍNHÁZ

Czigánybáró. A nézőtérren meglátszott, hogy holnap „hosszu nap” lesz, a színpadról megérezhető volt, hogy a társulat részint távozóban, részint oszlóban van. Kevés közönség s közepes sikerű játszás. Pedig ma is tapasztalhattuk, hogy a régi operettek mennyivel értékesebbek a maiaknál s mennyivel nagyobb hatást lehetne jól eljátszásokkal elérni. A „Czigánybáró” szövegének s zenéje egy részének magyar motívumai még a mai előadás mellett is mélyen érintették a közönség érzését. Jó szereplők is voltak, a kik mégis elég jó estét nyújtottak. Tibor Lóri csodaszép koloratúrával teljesen precisen, szépen énekelte Szaffit, P. Szepesi Szidi is jól játszott Czippa szerepében. A férfiak közül Balogh Béla, Szentés János és Madas István — mint mindig — ma is nagyon jók voltak. Gitta Otília és Latabár Rezső toborzót táncoltak. Mesés, káprázatosan ügyes volt a fiatal törekvő táncost többször s nagyobb tüneményekkel nem láthatuk az egész szezon alatt. A mai szereplése s eddigi bár kevés felépése is azt bizonyította, hogy táncával rendkívül páratlan élvezetes estéket szerzett volna publikumunknak.

REGÉNY.

Letört bimbók.

Írta: Egy volt 48-as honvédtüzér.

(3)

Nem csodálatos módon hangzik a mai korban e kifejezés: nemesített.

Ne gondolja senki, hogy valamelyes gyümölcsfát szemzett, családokat megnevesített.

Miután a mai nemzedék ezt a régi furcsa processust nem tudja, hát ismerkedjünk meg vele.

Annak az ugynevezett dunáninneni kerületnek a dunántúli kerület volt a nemesítő talaja.

Itt, ebben a dunántúli kerületben van Győr, Sopron, Mosony stb. vármegye.

Ide, ebbe a kerületbe vergáltak a nemes-pani nemesítők.

Mindenesetre a nemes-paniaknak kellett először megkeresni a túl a Dunán lakó Szabó, Szántó, Hamar, Csiffáry nevű jómódu jobbágyokat azért hogy majd kieszközlék — jó pénzért — a nemességüket.

Hogyan? Hát pé daul így: fogadnak a nemeskedni akarók egy fiskalist, a ki töviről-hegyeire be fogja bizonyítani, hogy a dunántúli Szabó nevű ember egyenes leszármazottja a nemes-pani Szabó nemzetségnek és erre a legöregebb

nemes-pani Szabó leteszi az esküt, mire a fiskális ur ki fogja fufangosan eszközölni a a megyei publikációt is, a nemesítő pedig lemásolja nemes levelét s azt átadja az új nemesnek kemény 100 vagy 200 pengő forintért, ami akkor, a 40-es években öreg pénz volt.

Egyébként az ilyen dolog a törvényekbe ütközött akkor is, tehát senki sem dicsekedett vele.

Az 1848-iki törvények valóságos fongást idéztek elő a helységben.

Sehogy sem fért a fejükbe az, hogy lehet a nemes ember a paraszttal egyenlő? Hogy lehet most az a jó róna termőföld a paraszt tulajdonává, míg ők vérrel, harcban szerezték azt a domboz földet, amely őseiktől fogva tulajdonuk, Minő joggal megy a paraszt ahoz a választó urnához, ő velők egyenlő rangban? El lehet mondani, hogy az örök nevezetességű 48-as törvények Nemes-Pan köznemesei közt nem lelkesedést, hanem ellen-szenvet idéztek elő.

(Folyt. köv.)

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a Lukács-féle

„Harmat”

krémet

mert eltünteti az arcról a szeplőt májfoltot pattanásokat s mindennemű arctisztálatanságot. Kisimítja a ráncokat himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájos ifju arcszint; az arcnyak karok és kezeknek megkapó szépséget elragadó bájt kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor. harmat puder 3 szinben 1 kor. harmat szappan 1 korona.

Kapható: egyedül a készítőnél

Lukács Ferenc

„Mégváltó” Gyógyszertárban, Aradi-u.

Telefon szám 59

Földeladás.

Csillag János volt községi jegyző hagyatékát képező, Kövegy község közvetlen közelében lévő 42 kath. hold elsőrendű szántóföld, egészben vagy részletekben gazdasági épü-

letekkel együtt ooo eladó.

A venni szándékozók értekezhetnek

Dr. Kozma János

makói ügyvéddel.

